Årsplan Maritippen barnehage

2026-2027

Et godt sted å være – et godt sted å lære.
Lekne, rause barn med god selvfølelse

INNHOLD

Barnehagens årsplan 3
Presentasjon av barnehagen 3
Hvordan søke om plass? 5
Maritippen som lærerutdanningsbarnehage 5
Ny i barnehagen 6
Overganger innad i barnehagen 7
Overgang barnehage – SFO/ skole 8
Maritippen-del av Kristiansandsbarnehagen 9
Kjerneverdiene i rammeverket er: 9
Felles årstema 10
Samarbeid 10
Foreldresamarbeid 11
Taushetsplikt, opplysningsplikt og politiattest 11
Lek og læring i barnehagen 12
Demokrati, barns medvirkning og deltakelse 13
Omsorg og danning 13
Kommunikasjon og språk 14
Mangfold, likestilling og gjensidig respekt 15
Bærekraftig utvikling 16
Livsmestring og helse 16
Barns rett til et trygt og godt barnehagemiljø 17
Barns helse og fysiske miljø i barnehagen 18
Vurdering og veien videre 19

Fastsatt av samarbeidsutvalget juli 2026

Kristiansands barnehagen

Barnehagens årsplan

Alle barnehager skal utarbeide en årsplan. Denne skal vise hvordan barnehagen jobber i tråd med Rammeplanen og lov om barnehager. Alt arbeid i barnehagen skal gjenspeile barnehagelovens formål, § 1. Årsplanen har en dobbel funksjon, den skal både være et brukbart arbeidsredskap for barnehagepersonalet internt og den skal dokumentere barnehagens valg og begrunnelser for praksis i forhold til samarbeidspartnere og foresatte.

Presentasjon av barnehagen

Stiftelsen Maritippen barnehage er en privat barnehage. Vi har plass til ca 130 barn i alderen 1-5 år, fordelt på 7 avdelinger og to lokasjoner kalt sjøen og landet. Avdelingene er aldersinndelt med gruppenavn; stjerneskudd, himmelbarn, månebarn, stjernebarn og solbarn.

Den ene lokasjonen ligger nydelig til like ved sjøen. Her ligger avdelingene Bølgen, Gul, Orange, Lilla og Blå. Møterom og kontor til daglig leder finner du også her. Vi har egen sandstrand, brygge og båt, som brukes flittig.

Den andre lokasjonen ligger ca 250 m fra sjøen som vi kaller for landet. Her holder Grønn og Rød avdeling til, samt kontor til nestledere. Uteområdet er flott og spennende, med store

gressvoller, frukttrær, bærbusker, og i snekkerboden vår skjer det kreative aktiviteter. På landet har vi også keramikkovn og klatrevegg.

Barnehagen drives som en enhet med felles ledelse, felles planer og overordnede føringer for det pedagogiske arbeidet. Ressursene Maritippen tilbyr, får alle barna dra nytte av.

I barnehagetiden får skolestartere tilbud om vanntilvenningskurs.

Barna får frokost (kl. 07:00-8:15), lunsj (ca. kl. 11:00) og ettermiddagsmåltid (ca. kl. 14:15).

Vi serverer ett varmt måltid to til tre dager i uken.

Barnehagen er åpen alle arbeidsdager. Åpningstiden er fra kl. 07:00 til kl. 16:30.

I ferier/høytider blir avdelinger slått sammen, og åpningstiden er fra kl.07:30-16:30.

Barnehagen kan velge å stenge inntil to uker dersom økonomiske forhold tilsier det. Det er opp til daglig leder og ledergruppen å vurdere behovet. Hvilke uker det blir avhenger av oppstart av nytt barnehageår. Informasjon om hvilke uker det blir, publiseres innen 15. august (vedtekter for stiftelsen Maritippen barnehage).

Vi har 5 planleggingsdager i året som er lagt til kveldstid.

Året 2026-2027 består personalet på Maritippen av: daglig leder og to nestledere, pedagogteam, fagarbeidere, pedagogiske medarbeidere, samt fagarbeidere som jobber i et spesialpedagogisk team, totalt 42 ansatte som er stolte av arbeidsplassen vår. Vi har et engasjert og stabilt personale, med bred kompetanse både faglig og erfaringsmessig.

Sykefraværet er stabilt lavt, og arbeidsmiljøet er godt. Vi er godkjent både som lærebedrift, og som en av fire lærerutdanningsbarnehager i Kristiansand. Vi tar imot studenter fra BLU (barnehagelærere)/ GLU (grunnskolelærere) ved UIA gjennom hele barnehageåret. Vi samarbeider også med videregående skoler og tilbyr praksisplasser til elever.

MARITIPPENS VISJON: Lek og lær i trygge omgivelser

ALLE BARN SKAL NÅ SINE MÅL

ALLE BARN SKAL OPPLEVE SEG SOM EN DEL AV FELLESSKAPET

ALLE BARN SKAL OPPLEVE INKLUDERING OG MESTRING

Det jeg hører glemmer jeg

det jeg ser husker jeg

det jeg <u>opplever</u> det forstår jeg!

Hvordan søke om plass?

Alle barnehager har felles søknadsskjema på www.kristiansand.kommune.no.
Søknader sendes på nett med frist 1.mars.

Kontaktinfo avdelinger:

BØLGEN MOBIL NR: 900 42 377

GUL MOBIL NR: 958 98 835

ORANGE MOBIL NR: 958 98 836

LILLA MOBIL NR: 958 98 837

BLÅ MOBIL NR: 958 98 838

GRØNN MOBIL NR: 958 98 839

RØD MOBIL NR: 958 98 840

Maritippen Barnehage

Daglig leder: Gro Anita Hegg

Nestleder: Hege Wilson 50%

Nestleder/fagutvikler: Sidsel Alsted Amundsen

Adresse:

Postboks 413 Lundsiden, 4604 Dvergsnes

Besøksadresse: Dvergsnesbakken 29, 4639 Kristiansand

Tlf.: 404 86 573. E-post: post@maritippen.no

Hjemmeside: www.maritippen.no. Følg oss også på Facebook.

Maritippen som lærerutdanningsbarnehage

Sommeren 2023 ble Maritippen barnehage godkjent som en lærerutdanningsbarnehage, noe vi er svært stolt over!

Hovedmålet er å utvikle et samarbeid som bidrar til styrket praksisopplæring og FOU samarbeid, og bidra til økt arbeidslivsrelevans i utdanningen.

Samarbeidet har sin bakgrunn i Lærerutdanning 2025, en nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene. Hovedmålsetningene i denne strategien er å skape stabile,

gjensidige, kunnskapsbaserte og involverte samarbeid mellom lærerutdanningsinstitusjonene og barnehagesektoren.

Hva innebærer det konkret for Maritippen:

Ta imot flere studenter enn vi gjør pr i dag, gjennom hele året

Ta imot forskere, faglærere og eventuelt fra andre fagmiljøer

Bistå i undervisning på UIA

Ta imot undervisning fra UIA på Maritippen

Barnehageovertakelse av LSU studenter (6. semester)

Ny i barnehagen

Når barnet begynner i barnehagen:

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære» (Rammeplan for barnehager, 2017, s. 33).

Vi har besøksdag for nye familier som kan komme og leke ute i barnehagen i tidsrommet kl. 09.30-10.30 tirsdager, onsdager og torsdager i juni måned. Dette oppfordrer vi sterkt til som et ledd i overgangsprosessen.

Det blir avholdt et foreldremøte i juni for alle foresatte. Her kan dere bli kjent med de ansatte og foreldregruppen til avdelingen ditt barn tilhører. Det blir noe praktiske opplysninger, samt informasjon om neste barnehageår.

For å få til en god og trygg start for både barn og foresatte bruker vi en foreldreaktiv tilvenning, inspirert av Jåttåmodellen som er utviklet i Stavanger. Modellen er basert på kunnskap av hva små barn trenger for å være trygge og trives. Vi bygger vår praksis på nyere forskning og tilknytningsteorier.

Å bruke god tid på tilvenning har vi både erfaring med og tro på. Vi har fokus på god struktur og organisering. Det er viktig å ha en fast dagsrytme hver dag som er tydelig for barn og foresatte. På denne måten skapes forutsigbarhet. Vi ønsker at alle nye foresatte skal ta seg tid til å være på avdelingen, for å bli kjent med de andre barna, rutiner og personalet. Hvor lang tid barnet trenger for å bli trygg avhenger av barnets personlighet, alder og tidligere erfaringer.

- Ved oppstart er foresatte (eller annen omsorgsperson) til stede sammen med barnet i fem dager

- Foresatte deltar aktivt i praktiske oppgaver i barnehagen, og har hovedansvaret for barnet i lek, stell og måltid.
- De ansatte er i nærheten og nærmer seg barnet gradvis

De første dagene:

Klokkeslett er kun veiledende, og avtales nærmere med pedagogen på avdelingen.

Dag 1: 09:00-11:00

Dag 2: 09:00-11:00

Dag 3: 09:00-14:00

Dag 4: 09:00-14:00 (eller etter avtale)

Dag 5: 09:00-14:00 (eller etter avtale)

Hvordan ta avskjed med barnet:

Her bidrar personalet på en god måte. Det gjøres individuelle avtaler omkring avskjed. Det er viktig at barnet får erfaring med at dere ikke går før dere sier ifra, at dere går når dere sier det og at dere kommer tilbake etter en avtalt tid. Viser dere usikkerhet, blir barnet usikkert. Vi bruker telefonen flittig i oppstart. Dere vil motta SMS og bilder (med samtykke) fra barnets hverdag.

Overganger innad i barnehagen

Viser til «*Rutiner ved avdelingsbytte*» på hjemmesiden.

Hvert barn har sin perm med dokumentasjon, og det blir gjennomført overføringssamtaler mellom pedagogene. Informasjon blir videreført til det personalet som skal være på den nye avdelingen. Vi starter tilvenningen på våren før barnet tar sommerferie, slik at de blir kjent med både omgivelsene og personalet. Oppstartsamtaler gjennomføres med foresatte ved behov.

Vi starter med besøk på avdelingen hvor de har med seg personal og barn fra egen avdeling; her kan de leke, være med på samling, lesestund etc. Som en tilknytningsfase blir besøkene mer systematiske og faste. Personalet hospiterer hos hverandre for å bli kjent med barn og foresatte.

Vi har gått til innkjøp av en overgangskoffert som fylles med kjente objekter, som skal brukes i overgangen. En sang, en regle, en bok og et eventyr med konkreter som vil bidra positivt i en overgang. Bamsen Kompis brukes også aktivt i dette arbeidet.

Vi vet at overgangen vil være uproblematisk for mange, men at for noen barn vil et avdelingsbytte være en større overgang. Å bruke god tid på å bli kjent med hverandre mener vi er med på å trygge barna, slik at overgangen blir mest mulig naturlig.

Overgang barnehage – SFO/ skole

Vi ønsker et godt samarbeid i alle ledd. For å sikre en best mulig overgang følger vi rutiner for samarbeid gjennom «Rød tråd» fra Kristiansand kommune.

https://kristiansand.extend.no/export/nyekristiansand/barnehagegrunnskole/docs/doc_5626/index.html?f

Overganger vil barnet møte gjennom hele livet i forskjellige faser. Når det gjelder overganger i barnets utdanningsforløp vil det forløpe seg slik: fra hjem til barnehage, fra avdeling til avdeling, og videre fra barnehage til ulike skoler fremover. I alle overganger gjør barnet seg erfaringer. Erfaringer som blir tatt med seg i neste runde. Erfaringer som også vil bidra til at neste overgang i livet blir «noe enklere».

«De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal legge til rette at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner» (Rammeplan, 2017, s. 33).

Overgangssekk:

Barnehagene i Kristiansand kommune har en felles overgangssekk som skal brukes i overgangen barnehage-SFO-skole. Barna skal gjøres kjent med innholdet i sekken gjennom hele barnehageåret, med en økt frekvens på vårhalvåret. Barnehagen skal sikre at alle barn er kjent med innholdet, slik at overgangen til SFO og skole vil oppleves tryggere. Barna møter sekken med samme innhold, på SFO og i første klasse, og sekkene skal brukes i oppstarten av skoleåret.

Sekkene er fylt opp med:

- «Odd er et egg» av Lisa Aisato
- Eventyret om skinnvotten
- En eventyrpose med konkreter i,- basert på figurene i eventyret om skinnvotten
- Slengtau
- 4 sangkort og regler
- 1 tipshefte (i papirform og til digitalt bruk)

Det siste året i barnehagen har vi egne grupper med skolestartere. Vi har utarbeidet et årshjul som beskriver innholdet i skolegruppene og det pedagogiske opplegget gjennom barnehageåret.

Vi inviterer til et foreldremøte for skolestarterne. Agenda vil være overgang barnehage-SFO-skole, alderstypiske trekk hos 6 åringen og mer om innhold og fokusområde det siste året i barnehagen.
Foreldresamtalen gjennomføres i løpet av mars og tar utgangspunkt i et overføringsskjema «overgang barnehage-skole» utarbeidet av Kristiansand kommune. Foresatte og pedagog signerer skjema, før det oversendes til skolene.

En fast tradisjon har vært at vi gjør noe ekstra som en avslutning på våren sammen med skolestarterne. Innhold og detaljer rundt dette sørger avdelingene for.

Ved endt barnehageår har vi en seremoni for skolestarterne hvor barna får med seg et utvalg bilder, en rose og et diplom fra tiden i Maritippen barnehage.

Maritippen-del av Kristiansandsbarnehagen

Felles verdier, retning og fokus
- strategiplan for barn og unge

Rammeverket for kvalitet og mestring er en operasjonalisering av Kristiansand kommunes strategiplan for oppvekst. Rammeverket skal legge føringer for alt arbeid i barn og familie, barnehager og skole. Det gir tydelig retning gjennom formålet *alle barn og unge skal oppleve at de er inkludert i fellesskapet.*

Det sier noe om hva som skal prege møtet mellom mennesker, om *relasjoner*, *forventninger* og *deltakelse.* Videre peker det på tre fokusområder i oppvekst, *livsmestring*, *inkluderende fellesskap* og *læring og utvikling.* Den ytterste sirkelen peker på prinsipper som skal ligge til grunn for arbeidet i en lærende organisasjon, som barnehagen er. *Lærende fellesskap*, *Verdier i praksis*, *Tydelig retning* og *Fokusert innsats.*

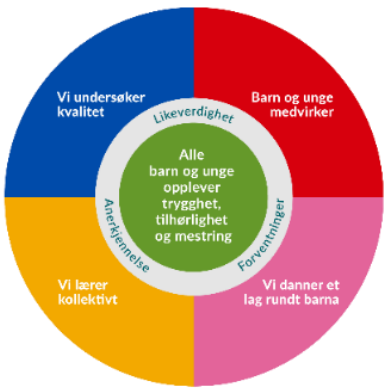
Hele rammeverket finner du HER!

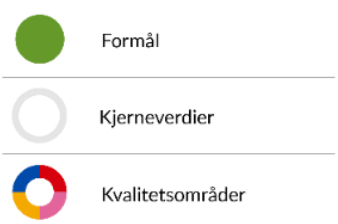
Kjerneverdiene i rammeverket er:

Likeverd - Medvirkning - Anerkjennelse

Alle barn og unge:

- Har en absolutt verdi
- Vil når de kan
- Finner mening og deltar
- Har noe å tilføre fellesskapet

Felles årstema

For barnehageåret 2026/2027 blir årstemaet: Kroppen min

Felles årstema er med på å skape et felleskap på tvers av avdeling og lokasjon. Vi ønsket et årstema som kan tilpasses til de ulike aldersgruppene vi har i barnehagen. ¨Kroppen min¨ er en klassiker fordi det er nært og gjenkjennelig for barna, alle har en kropp.

«*Vaner og handlingsmønstre tar form allerede fra tidlig alder. Gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut. Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser.»*
(Kunnskapsdepartementet, 2017)

Kroppen rommer mye og teamet kan vinkles fra det helt konkrete som navn på kroppsdeler, til det mer abstrakte som følelser og grenser. Gjennom året skal vi jobbe med flere aspekt av kroppen. Hovedfokuset vil være på sterk kropp. Hva kroppen trenger for å ha det bra. Kosthold og ernæring, mosjon, søvn og hvile.

Hvordan vil barnehagen jobbe med dette gjennom året?

1: Det fysiske: Benevne kroppsdeler og hvilke funksjoner de har

2: Kroppens innside: Skjelettet og musklene

3: Livsmestring: Følelser, øve på egne grenser samt respektere andres

4: Helse og hygiene: Hvorfor det er viktig med god hygiene, mat og energi

Ett felles årstema bygger på vår erfaring om samarbeid, fellesskapsopplevelser, medvirkning, erfaringsutveksling, kompetanseheving, kunnskapsdeling, utvikling av praksis og ikke minst mye glede og humor.

Samarbeid

Kommunen bruker nettverk som strategi og komponent for barnehage og skoleutvikling. Maritippen deltar aktivt i disse.

Barnehagen har mange aktuelle samarbeidspartnere som HABU, APUB, skoler, Universitetet i Agder m.fl.

Helsetjenester som omhandler barn, er nå samlokalisert i *Familiens Hus*. Her treffer man pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), TFA (tverrfaglig arena), helsesykepleier, familieveiledning, jordmor, fysio- og ergoterapi 0-16, barnevernsarbeidere og skolehelsetjenesten. Alle barnehager har fått tildelt en kontakthelsesykepleier som de møter minst to ganger pr. år.

Samarbeidet med de ulike aktører har til hensikt å kartlegge hjelpebehovet, slik at familier får riktig hjelp og bidrar til best mulig utvikling for barnet.

Foreldresamarbeid

Barnehagen skal samarbeide med foresatte både individuelt og som gruppe. Foresattes medvirkning er nedfelt i barnehageloven. Foresatte skal ha mulighet til innflytelse gjennom samarbeidsutvalg (SU), foreldreråd, foreldremøter og foreldresamtaler. Oppdragelse er foresattes ansvar ifølge barnekonvensjonen og barneloven. Barnehagen skal være et supplement til hjemmet. Det er opprettet et eget foreldreutvalg for barnehager i Kristiansand i tillegg til FUB nasjonalt. Dette er et fellesorgan for alle foresatte med barn i barnehagen i Kristiansand kommune.

Samarbeid om hvert enkelt barn skjer i de daglige møtene og i planlagte samtaler. Alle barnehager skal ha et SU som er rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ for barnehagen og foresatte. SU fastsetter barnehagens årsplan.

Barnehagen skal være en del av det store laget rundt barnet. Et tett og godt samarbeid med foresatte er viktig for kvaliteten. Kvalitet handler om barnets opplevelse her og nå, og om hvordan barnehagen bidrar til å gi barna gode erfaringer og opplevelser. Barnehagen har forventninger om et samarbeid som bygger på god kommunikasjon, åpenhet, tillit og hovedmålet må være barnets beste.

Et annet ledd i samarbeidet er foreldreundersøkelsen som gjennomføres en gang hvert år.

Taushetsplikt, opplysningsplikt og politiattest

Alle som jobber i barnehagen er pålagt taushetsplikt og må skrive under på et taushetsløfte i forhold til informasjon vedrørende barn, foresatte og personalet. Alle som jobber i barnehagen, må legge fram politiattest. Barnehagen har en lovpålagt opplysningsplikt til barnevernet som gjelder forhold de blir kjent med der barns helse og utvikling står i fare. Foresatte vil bli umiddelbart informert og involvert i saker som gjelder deres barn, med mindre det dreier seg om vold og overgrep, da har barnehagen plikt til å melde til politiet.

Lek og læring i barnehagen

Barnehagen skal være et sted hvor barns behov for omsorg og lek blir ivaretatt og barndommens egenverdi anerkjennes. Vi skal bidra til at alle barn får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek. Barna skal oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske og lære å mestre. Dette skal blant annet komme til utrykk i arbeid med rammeplanens fagområder.

Fagområdene er:

- kommunikasjon, språk og tekst
- kropp, bevegelse, mat og helse
- kunst, kultur og kreativitet
- natur, miljø og teknologi
- antall, rom og form
- etikk, religion og filosofi
- nærmiljø og samfunn

Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring. Barns lek og medvirkning preger barnehagehverdagen.

Leken har en egenverdi i seg selv og skal ha en fremtredende plass i barns liv i barnehagen. Lek er glede, begeistring og fantasi. Det er nærmest umulig for barn å la være å leke. Barna har høy kompetanse og viser stort engasjement i leken. I leken foregår det meste på barns premisser og det foregår læring på mange områder.

Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre. Lek er en kilde til humor og glede, og gjennom ulike former for lek får barna mulighet til å uttrykke seg og kjenne at egen opplevelsesverden gjelder.

Rolleleken er en viktig arena for å fremme en god språkutvikling og legger grunnlaget for en god sosial kompetanse. Barnet må kunne bruke språket, kunne lytte til hva andre sier og kunne gi relevante svar. Barn trenger ansatte med lekekompetanse som støtter, stimulerer og gir utviklende innspill til rolleleken.

I Maritippen skal de ansatte være «lekbare», ta initativet til barna, si ja til lek og by på seg selv. I tillegg skal de ansatte utvide barnas lek med egne erfaringer, sette ord på det som skjer, observere hva barna leker, og hjelpe andre barn inn i lek.

Demokrati, barns medvirkning og deltakelse

Vår barnehage skal være et sted som fremmer danning og læring. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp.

I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av. Gjennom samspill, dialog, lek og utforsking skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer (Rammeplan, 2017, s.21).

Verdier i praksis handler om at alle ansatte, barn og foresatte begrunner valgene sine i felles holdninger, normer og verdier. Dette skal prege praksis og handlingene våre.

Kjerneverdier i praksis: Likeverd, medvirkning og anerkjennelse.

Alt arbeid i Maritippen bygger på følgende verdier:

1. Barn og voksne har en absolutt verdi
2. Barn vil lære og vise at de har lært
3. Barn vil når de kan
4. Barn som finner mening, deltar
5. Barn og unge som får medopplevelse samarbeider
6. Alle barn har noe å tilføre felleskapet

Omsorg og danning

Barnehagen skal legge til rette for omsorgsfulle relasjoner preget av tillit, nærvær, varhet og trygghet. Barn skal få omsorg av personalet og andre barn, og samtidig øve seg på selv å gi omsorg. Personalet skal veilede barn og hjelpe dem i spenningen mellom sosialisering i gruppen og ivaretakelse av de individuelle behov.

«Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill (Rammeplanen, 2017, s. 22).

Kommunikasjon og språk

«Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barns skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. I barnehagen for samiske barn i samiske distrikt skal barnehagen fremme barnas samiskspråklige kompetanse» (Rammeplanen, 2017, s. 23).

«Gjennom arbeidet med fagområdet kommunikasjon, språk og tekst skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling» (Rammeplan, 2017, s. 47).

«Arbeid med barns språk er en sentral del av barnehagehverdagen, og ansatte med gode kunnskaper om barns språkutvikling og språkbruk kan gjøre mye for å legge til rette for og stimulere barnehagens språkmiljø. Godt arbeid med språk i barnehagen vil blant annet si å prioritere tid til samtale, og å verdsette barns deltakelse i samtale. Det innebærer også å fortelle for barna, lese bøker sammen og oppmuntre barna til å fortelle selv. I tillegg er det å lage kreative lekemiljøer hvor både barna, leken og språket får utfolde seg, godt arbeid med språk.» Lekende og lærende språkmiljø i barnehagen | Universitetet i Stavanger

Språk har vært et av satsningsområdene på Maritippen i flere år, og det er godt dokumentert at språklige ferdigheter henger tett sammen med barns generelle utvikling, deltakelse og mestring i lek. Vi har laget et internt strategidokument som forplikter personalet til å arbeide forebyggende, systematisk, heve kvaliteten på språkarbeidet, og å sikre et likeverdig tilbud til alle barn.

I praksis betyr det:

- Personalet skal aktivt støtte barns språkutvikling i barnehagens hverdagssituasjoner, som garderobe, måltid, bleieskift, lek, bokstund, samlingsstund og tur.
- Vi skal benytte vårt interne støttesystem i form av observasjoner, veiledning og oppfølging.
- Det er utarbeidet et årshjul for barnehagen med felles språktema for alle grupper.

Observasjon av språk:

- Som observasjonsverktøy bruker vi TRAS (tidlig registrering av barns språkutvikling). TRAS gjennomføres som følge av en uro/bekymring ved barnets språkutvikling.

TRAS representerer en faglig forståelsesramme som omtaler åtte ulike språkområder - samspill, kommunikasjon, oppmerksomhet, språkforståelse, språklig bevissthet, uttale, ord- og setningsproduksjon. Områdene er på ulike måter vevd sammen og utgjør et hele i forståelsen av barns språkutvikling.

«Hensikten med å observere barns språk er å se hvor langt de har kommet i utviklingen, for så å møte barna der de er-enten de har kommet langt eller kort. Målet er at TRAS skal bidra til at barn som strever med sin språktilegnelse skal få adekvat hjelp på et tidlig stadium i utviklingen. Meningene med observasjonene er å følge hvert enkelt barn i dets utvikling, og benytte observasjonene til å drøfte videre tilrettelegging av pedagogiske tiltak i forhold til Rammeplan for barnehagen. Dette vil være med på å kvalitetssikre observasjonene og den pedagogiske planleggingen» (Lesesenteret, UIO).

Mangfold, likestilling og gjensidig respekt

Vår barnehage skal være et sted som fremmer vennskap og fellesskap. Barna skal oppleve å være en betydningsfull person i felleskapet. Barn og voksne har en absolutt verdi. Barnehagen skal være preget av åpenhet og raushet der mangfold brukes som en ressurs. Barnehagen skal blant annet gjennom fagområdene jobbe med mangfold, likestilling og gjensidig respekt.

Det pedagogiske opplegget skal gi barna en felles plattform og inspirasjon til videre lek og aktiviteter. Vi har i Maritippens personalgruppe en felles forståelse av et barnesyn som bygger på anerkjennelse, likeverd og respekt i møte med hvert enkelt barn. Vi lærer at alle er forskjellige og at det finnes et kulturelt mangfold som alle skal få kjennskap til og respektere.

Hvordan jobbe med mangfold?

- Bli bevisst egne holdninger og verdier
- Være nysgjerrig og åpen på mennesket
- Vær åpen for og aksepter at det finnes ulike måter å være foreldre på
- Synliggjøre mangfold gjennom mat, bøker og sanger
- Unngå å gjøre ting eksotisk
- Vær bevisst på hvilke typer leker barnehagen har
- Sørg for at barna får en følelse av identitet, og at alle barn kjenner seg igjen i noe i barnehagen

(kilde: Første steg, utdanningsnytt.no)

Bærekraftig utvikling

Vår barnehage skal være et sted som fremmer omsorg for verden vi lever i både her og nå og i fremtiden. Barna skal oppleve verdien av å ta vare på seg selv, andre og naturen. «Barnehagen skal legge grunnlaget for barns evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet.» (Rammeplan, 2017, s. 10).

Personalet skal gjennom fagområdene jobbe med bærekraftig utvikling.

Barna skal:

- med naturen som læringsarena oppleve å lære og ta vare på seg selv og hverandre. Fokus på å fremme verdien for et bærekraftig samfunn
- skal få gode naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold
- samle ting, observere og undre seg
- lære å ta ansvar for framtiden og en bærekraftig utvikling
- lære å forstå sammenhenger i naturen
- være miljøforkjempere og følge Maritippens miljøregler
- delta på nasjonale arrangement som strandryddedagen og #supergrønnfredag
- lære om kildesortering og matsvinn
- bidra til reduksjon av avfall og søppel
- tenke gjenbruk i formingsaktiviteter
- alle avdelinger har gjenbruksnett til skiftetøy
- plukke søppel på turdager
- arrangere byttedager og bruktmarked for foresatte

Livsmestring og helse

Barnehagen vår skal være et sted som fremmer livsglede, humor, undring og medopplevelser, vi skal legge til rette for at barna blir robuste og trygge, og kjenner tilhørighet til barnehagens sosiale fellesskap.

Barna skal oppleve å mestre sine hverdager og liv, i trygge omgivelser med rom for utforskning og sunne helsevaner. Barnehagen skal jobbe med livsmestring og helse blant annet i møte med rammeplanens fagområder.

I Maritippen møter barna:

- Sang, musikk, dans og bevegelsesglede
- Faste turdager året rundt
- Utforskning fra bryggekanten om sommeren, til ski og aking om vinteren
- Fysisk og utfordrende lek
- Vanntilvenningskurs til skolestarterne

- Sunne og næringsrike måltider hver dag. Barns medvirkning gir barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner
- Fremme barnas helse gjennom bevegelse og fysisk aktivitet, samtidig som vi gir mulighet for ro, hvile og avslapping i løpet av barnehagedagen
- Skape mestringsmuligheter ved å ta utgangspunkt i barnas styrker og interesser
- Gjennom trygt samspill med barn og voksne legger vi til rette for å gi barna styrket selvfølelse og økt trivsel
- Jobbe aktivt med relasjonsbygging og bidra i utviklingen av trygge barn
- Gjennom systematisk observasjon og i foreldresamarbeid, får vi informasjon om barns omsorgs- og livssituasjon. Arbeidet vil være forebyggende og gi oss større muligheter til å oppdage dersom barn blir utsatt for vold og omsorgssvikt
- Barnas verneombud og bamsen Kompis

Barns rett til et trygt og godt barnehagemiljø

Et godt leke og læringsmiljø omfatter alle deler av det psykososiale miljøet, som vennskap, inkludering og forebygging av krenkelser, trakassering, vold og mobbing.

Barnehagen skal ha nulltoleranse for alle typer krenkelser. De ansatte har aktivitetsplikt, jfr § 41, 42 og 43 i barnehageloven, til å følge med, melde fra, undersøke og sette inn tiltak. Kristiansand kommune har utarbeidet en felles veileder for arbeidet med trygt og godt barnehagemiljø.

Rammeplanen for barnehager tydeliggjør at barnehagene også skal ha kompetanse på vold og seksuelle overgrep. Skolestarterne deltar gjennom barnehageåret på samlinger som tar for seg nettopp dette. Personalet har fått opplæring rundt tematikken i regi av en kursrekke i Kristiansand kommune. Personalet har også deltatt på foredrag med tema: Barns seksuelle helse.

«Gjennom den daglige og nære kontakten med barna er barnehagen i en sentral posisjon til å kunne observere og motta informasjon om barns omsorgs- og livssituasjon. Personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages» (Rammeplan, 2017, s. 11).

Hovedmålsettinger med samlingen «kroppen er min»:

- Å styrke barnas begrepsapparat, selvfølelse, egenverd, og respekt for egne og andres identitet, kropp og grenser
- Å styrke mulighetene for avdekking av krenkelser, omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep mot barn
- Å forebygge krenkelser, omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep ved at barna lærer å respektere andres kropp og grenser

I barnehageloven paragraf §41,42,43 (https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64/KAPITTEL_8#KAPITTEL_8), kreves det at barnehagene jobber systematisk for å forebygge

krenkelser, og at de skaper et godt miljø der barna trives og er sosialt inkludert. Rammeplanen stiller også krav om dette.

Lovendringene innebærer en aktivitetsplikt som krever at barnehagen følger med på hvordan barna har det, undersøker og setter inn tiltak når personalet har mistanke om at ett eller flere barn ikke har det bra i barnehagen.

Innholdet i bestemmelsen (skjerpet aktivitetsplikt), sier også noe om dersom en ansatt krenker et barn.

Definisjon på mobbing:

«Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/eller barn som krenker barnets opplevelse av å høre til og være en betydningsfull person for felleskapet. Og muligheten til medvirkning» (Ingrid Lund 2019).

Handlingsplan et trygt og godt barnehagemiljø for Maritippen Barnehage «Elle Melle» kan du lese her: www.maritippen.no

En ansatt har et verv som «barnas verneombud». Hen skal påse at det systematiske arbeidet med barns rett til et trygt og godt barnehagemiljø, blir ivaretatt.

Alle ansatte utfører barnesamtaler høst og vår som omhandler barnets trivsel, rett til medbestemmelse, mulighet for å utdype sine interesser og ønsker om tema. Barns medbestemmelse blir tatt med i planleggingen av det pedagogiske arbeidet og barna skal møtes på deres interesser i hverdagen.

Barns helse og fysiske miljø i barnehagen

Foreldre og foresatte,

I barnehagen vår setter vi barnas helse, trivsel og trygghet først. Vi ønsker å informere dere om de kravene som stilles til barnas fysiske miljø hos oss, og hvilke rettigheter dere som foreldre har.

Hva sier regelverket?

Barnehagen drives i samsvar med **Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger**. Denne forskriften skal sikre at miljøet i barnehagen fremmer helse, trivsel, gode sosiale forhold og forebygger sykdom og skade.

Kravene omfatter blant annet:

- **Inneklima og hygiene:** God ventilasjon, riktig temperatur, gode renholdsrutiner og smittevern.
- **Utemiljø og sikkerhet:** Trygge lekeapparater, vedlikeholdt uteområde og sikkert utstyr.

- **Ergonomi og støy:** Tilpasning av fysiske rammer for å unngå skadelig støy og belastning.

Vår informasjonsplikt til dere

Etter forskriftens **§ 17** har vi plikt til å holde dere løpende informert:

1. **Generell informasjon:** Vi skal sørge for at dere kjenner til kravene som stilles til miljøet vårt.
2. **Ved helsepåvirkende forhold:** Dersom det oppstår situasjoner som kan påvirke barnas helse negativt (for eksempel planlagt vedlikeholdsarbeid, feil på ventilasjon eller graving ute), vil vi informere dere om dette og fortelle hvilke tiltak vi gjør.
3. **Snarlig varsling:** Hvis vi blir kjent med akutte forhold ved miljøet som kan skade barnas helse, vil dere bli varslet snarest mulig.

Din rett til å henvende deg til kommunen

Dersom du som forelder opplever at det fysiske miljøet i barnehagen ikke er tilfredsstillende, ber vi om at du tar dette opp med oss (daglig leder eller pedagogisk leder) med en gang, slik at vi kan finne en løsning.

Hvis barnehagen ikke følger opp saken innen rimelig tid, eller du er uenig i vår vurdering, har du etter forskriftens **§ 20** rett til å **henvende deg direkte til kommunen**. Det er avdelingen for *Miljørettet helsevern* i kommunen som er tilsynsmyndighet og som vurderer eventuelle klager.

Viser til:

Kristiansand kommune - Helse og miljø i barnehager og skoler

Vurdering og veien videre

Hovedmålet med vurdering er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. Maritippen arbeider kontinuerlig med vurdering blant annet gjennom pedagogisk analyse i personalgruppen. Gjennom å reflektere over egen praksis er målet å utvikle kvaliteten på tilbudet til det beste for barna.

Når barnehagen gjennom året jobber med egenvurdering tas det utgangspunkt i punktene som er skissert under hvert tema i årsplanen. Progresjonen vil kontinuerlig evalueres i lys av disse.

Progresjon i barnehagens innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø

Vi tar utgangspunkt i punktene for egenvurdering som er skissert under hvert tema i årsplanen.
I vurderingsarbeidet spør vi oss: Hvordan kommer progresjon til utrykk i vår praksis når det gjelder *pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø*? (Rammeplanen, 2017, s. 44)

Pedagogisk dokumentasjon

Pedagogisk dokumentasjon skiller seg fra ordinær dokumentasjon ved at den bidrar til kritisk refleksjon over praksis. Når barnehagen arbeider med egenvurdering og progresjon er det den pedagogiske dokumentasjonen som vektlegges, da den rommer mulighet for endring og utvikling av praksis.

Plan for arbeidet

I denne årsplanen har vi gitt noen punkter for egenvurdering innenfor viktige områder i barnehagens tilbud. Disse punktene skal brukes i barnehagens vurderingsarbeid og i tillegg sikre progresjon.

Slik vil vi jobbe med vurdering og progresjon:

Vi har utarbeidet et årshjul som tar for seg det pedagogiske arbeidet. Årshjulet er et styringsdokument, og innholdet er med på å kvalitetssikre arbeidet:

- Observasjoner
- Barnesamtaler 0-3 år og 3-6 år
- Pedagogisk analyse
- Kompetanseheving hos personalet
- Nettverkssamlinger i kommunene
- Interne nettverk
- Interne støttesystem
- Pedagogsamlinger
- Ledermøter og lederseminar
- Bilder
- Hjemmeside
- Årsplan
- Månedsplan

- Variert dokumentasjon (utstillinger, bilder mm.)
- Foreldresamarbeid
- Foreldreundersøkelsen
- Evaluering